

บทความวิจัย

**เรื่อง จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณี กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาในประเทศพม่า
(Title “ASEAN's Position on Human rights: A case study of Rohingya Ethnicity in Myanmar.”)**

โดย

นางสาวศิรินาถ รักสนิท

รหัสนักศึกษา 05530691

เสนอ

อาจารย์เชษฐา พวงหัตถ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อเรื่อง : จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณี กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาในประเทศพม่า¹

Title : ASEAN's Position on Human rights: A case study of Rohingya Ethnicity in Myanmar

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวศิรินาถ รักสนิทธิ รหัสนักศึกษา 05530691

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เชษฐา พวงหัตถ์

ปีการศึกษา : 2556

บทคัดย่อ

การละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา นำไปสู่การ เกิดข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนแบบสากลและคุณค่าความเป็นเอเชียขึ้น อีกทั้งองค์กรต่างๆทั่วโลกเรียกร้องให้อาเซียนแสดงจุดยืนและเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาเซียนจึงได้ดำเนินการตามแบบวิถีของอาเซียน ภายใต้แนวคิดและทฤษฎีที่งานวิจัยนี้นำเสนอและวิเคราะห์

คำสำคัญ

สิทธิมนุษยชน; กลุ่มชาติพันธุ์; คุณค่าความเป็นเอเชีย; วิถีของอาเซียน

Abstract

The violative human rights of Myanmar government against Rohingya Ethnicity leads the argument of Universal human rights and Asian Value. Moreover, many global organizations call for ASEAN to make a clear position to solve this problem. Therefore ASEAN performs to solve this problem on ASEAN Ways under the theories analyzed in the research.

Keywords

Human rights; Ethnicity; Asian Value; ASEAN Ways

¹ ดูรายละเอียดในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนิทธิ. ‘จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีกลุ่มชาติพันธุ์ โรฮิงญาในประเทศไทยพม่า’ (2557)

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ในปัจจุบันสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน (ASEAN) เป็นองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้รับความสนใจจากองค์กรต่างๆทั่วโลก เนื่องจาก องค์กรอาเซียนเป็น การรวมตัวกันของประเทศ สมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึง 10 ประเทศ ประกอบด้วยอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน ลาว เวียดนาม พม่าและกัมพูชา โดย มีกฎบัตรอาเซียน²ทำหน้าที่เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียน มีหลักการและวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ที่พึงประสงค์ของชาติต่างๆที่เป็นสมาชิกของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เรียกว่า วิถีของอาเซียน (ASEAN Ways)³ ซึ่งให้ความสำคัญกับการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของชาติ และการไม่แทรกแซงในกิจการภายใน และการค่อยๆเดินหน้าไปสู่ความร่วมมือกันด้านความมั่นคง ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับมโนทัศน์ความมั่นคงรูปแบบใหม่ (the ‘New Security Concept’)⁴ของประเทศไทย เป็นการวางกรอบใหม่ให้กับหลักการ 5 ประการ ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เน้นความร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน การเคารพซึ่งกันและกัน การไม่แทรกแซงในกิจการภายในของประเทศอื่นๆ รวมตลอดถึงการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา (David M. Finkelstein, 1999:37–50)

² กฎบัตรอาเซียน เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียนที่จะทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล เป็นการวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยนอกจากจะประมวลสิ่งที่ถือเป็นค่านิยม หลักการ และแนวปฏิบัติในอดีตของอาเซียนมาประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่างเป็นทางการของประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีการปรับปรุงแก้ไขและสร้างกลไกใหม่ขึ้น พร้อมกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียน ตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานขององค์กรเหล่านี้ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนการรวมตัวของประชาคมอาเซียน ให้ได้ภายในปี พ.ศ.2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้

³ วิถีของอาเซียน (ASEAN Ways) หลักการและวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ที่พึงประสงค์ของชาติต่างๆที่เป็นสมาชิกของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

⁴ มโนทัศน์ความมั่นคงรูปแบบใหม่ (The ‘New Security Concept’) เป็นมโนทัศน์ที่จีนได้นำเสนอ ในปีค.ศ. 1997-1998 โดยมีเนื้อหาเป็นการดึงดูความสนใจในเอเชียและ เพื่อตอบย้ำความ มั่นใจให้กับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียว่า จีนที่แข็งแกร่งขึ้นจะไม่เป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์

จะเห็นได้ว่าทั้งสองหลักการดังกล่าวมีส่วนทำให้ประเทศจีนและอาเซียนก้าวไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว การเข้ามาของประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้ ในฐานะอาเซียนบวกสามนั้น อาเซียนเองจำเป็นต้องดำเนินการกระชับความสัมพันธ์กับชาติสมาชิกต่างๆในอาเซียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งในที่นี่เป็นการศึกษากรณี ความสัมพันธ์กับประเทศพม่า ประเทศพม่าถือเป็นประเทศที่มีปัญหาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าโดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับชาติพันธุ์โรฮิงญา⁵ ซึ่งไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยโดยธรรมชาติของพม่า แต่เป็นชาติพันธุ์ที่เข้ามาอยู่ผิดกฎหมาย ซึ่งอพยพมาจากบังคลาเทศมาอยู่ในรัฐบางรัฐของพม่า ซึ่งต่างจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น คะฉิ่น มอญ กระเหรี่ยง (เชษฐา พวงหัตถ์ : 2556) การละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวทวีความรุนแรงเป็นอย่างมาก หลังจากเหตุการณ์ที่รัฐบาลพม่าภายใต้การปกครองของ นายอูนุ มีความขัดแย้งกันในแนวความคิดทางการเมือง นายอูนุถูกกดดันจากฝ่ายทหารพม่า จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๓ รัฐบาลของนายอูนุได้ออกกฎหมาย เพื่อเอาใจชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่างๆและชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม หลังจากการชนะการเลือกตั้ง นายอูนุ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ หลังจากปี พ.ศ.๒๕๐๕ พลเอกเนวิน ยึดอำนาจพม่าและตั้งรัฐบาลสังคมนิยมพม่า ใช้ระบบสังคมนิยมปกครองประเทศ ได้ยกเลิกพันธกรณีต่างๆสมัยที่นายอูนุเคยสัญญาไว้กับชนกลุ่มน้อยต่าง ตลอดจนส่งกำลังไปโจมตี กองกำลังคอมมิวนิสต์ และกองกำลังโรฮิงญา พร้อมขับไล่ชนชาติต่างๆกลับประเทศ พวกโรฮิงญาถูกขับไล่ไปอยู่ที่เมืองค็อกซ์บาซาร์ (เจษฎา มีบุญเหลือ,2553) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนับเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ความขัดแย้งในพม่ายังคงดำเนินมาโดยตลอด

อีกเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนครั้งสำคัญได้แก่ กรณีการปราบปรามเหตุการณ์การจลาจลระหว่างกลุ่มชาวอาระกันที่นับถือศาสนาพุทธกับชาวมุสลิมในรัฐยะไข่ ในวันที่ 3 มิถุนายน 2555(เหตุจลาจลระหว่างกลุ่มคนต่างศาสนา ในรัฐยะไข่ สหภาพพม่า :2555) ซึ่งกรณีดังกล่าวถึงแม้องค์กรอาเซียนยังคงยึดปฏิบัติตามหลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Way)⁶ แต่ผู้นำชาติสมาชิกต่างๆในอาเซียนหรือแม้แต่ภายในชาติเดียวกัน ก็มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกัน ซึ่งเป็นผลมาจากมีการ

⁵ โรฮิงยา หรือ โรฮิงญา เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาอิสลามในประเทศพม่า อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ ทางตะวันตกของพมามีลักษณะทางกายภาพคล้ายคลึงกับชาวเอเชียใต้ โดยเฉพาะชาวเบงกอล

⁶ หลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Ways) หลักการที่ยึดหลักการปรึกษา ขอมรับความแตกต่าง ร่วมกันตัดสินใจ โดยใช้วิธีการลงฉันท์ตามมติ และหลักการการไม่แทรกแซงกิจการภายในของชาติสมาชิก

ตีความและมองเรื่องสิทธิมนุษยชนต่างกัน เช่น บ้างเชื่อในแนวคิด Realism ที่เชื่อว่ารัฐทั้งหลายเป็นตัวแสดงที่สำคัญที่สุด การแสวงหาผลประโยชน์ของรัฐจึงสำคัญที่สุด บ้างก็มีแนวคิด Idealism ที่เชื่อว่าสิ่งที่ควรเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลและรัฐ คือการให้ความสำคัญกับศีลธรรม และคุณค่า ไม่ใช่ผลประโยชน์ของรัฐ เป็นต้น และคุณค่าความเป็นเอเชีย (Asian Value)⁷ ซึ่งมีการนำเรื่อง ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม มาพิจารณาในการกำหนดขอบเขตของสิทธิมนุษยชนด้วย (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555: 13-14) จนอาจนำไปสู่การไม่สามารถหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหา และอาจนำไปสู่การที่สมาชิกอาเซียนแตกออกเป็นสองฝ่าย และจะส่งผลกระทบต่อเอกภาพของอาเซียนในที่สุด

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงที่มาของการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ท่าทีของอาเซียนที่มีต่อเรื่องนี้ และชาติสมาชิกต่างๆ ในอาเซียนมีความเห็นลงรอยหรือขัดแย้งกันหรือไม่ และหากเกิดการขัดแย้งขึ้น ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพของอาเซียนหรือไม่อย่างไร โดยใช้การละเมิดสิทธิมนุษยชนในกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ในช่วงปีพ .ศ.2505-2556 เป็นประเด็นการศึกษา และใช้แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและแนวคิดหลักของการศึกษาการเมืองระหว่างประเทศ (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555) ในการวิเคราะห์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาที่มาของการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ในพม่าต่อ การทำทนาย การรวมกลุ่ม
- 1.2.3 เพื่อศึกษา ท่าทีของอาเซียนต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาในพม่า
- 1.2.4 เพื่อศึกษาท่าทีของชาติมหาอำนาจต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาในพม่า

⁷ คุณค่าความเป็นเอเชีย (Asian values) เป็นผลจากการปรากฏตัวขึ้นของญี่ปุ่น ในฐานะอภิมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และความสำเร็จของบรรดาประเทศ NICs จุดยืนนี้ได้ประกาศออกมายชัดเจนเมื่อบรรดาตัวแทนรัฐต่างๆ ในเอเชียได้เข้าร่วมประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน แม้ว่าจะไม่ปฏิเสธความคิดเรื่องความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน แต่ค่านิยมแบบเอเชียก็สะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างระบบค่านิยมตะวันตกและของเอเชีย ในการโต้แย้งเรื่อง ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม มาพิจารณาในการกำหนดขอบเขตของสิทธิมนุษยชนด้วย ดูใน เชษฐา พวงหัตถ์

1.3 สมมุติฐานในการศึกษา

การที่ชาติต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต้องการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หากชาติสมาชิกมองเรื่องสิทธิมนุษยชนต่างกัน ก็อาจนำไปสู่ความคิดเห็นที่ไม่ลงรอยกัน จนอาจนำไปสู่การไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงน่าจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้การรวมตัวเป็นภูมิภาคนิยมของอาเซียนดำเนินไปได้ อย่างล่าช้าและไม่เป็นเอกภาพ

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารจากบทความ หนังสือ งานศึกษา-วิจัย รวมตลอดถึงข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับทั้งกรอบความคิดทางทฤษฎีและกรณีศึกษา เพื่อนำเอากรอบความคิดทางทฤษฎีมาวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.5 ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากการอ่านเอกสารหรือการติดตามข้อมูลในระยะเวลาสั้น ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ในทุกประเด็น อีกทั้งข้อมูลของอาเซียนที่มีต่อชาติพันธมิตรโรฮิงญามีน้อยทำให้การตีความค่อนข้างจำกัด อีกประการคือ ผู้ศึกษาไม่สามารถสอบถามตัวแทนของอาเซียนทั้งในระดับตัวแทนผู้นำและระดับรัฐมนตรีที่เข้าร่วมประชุมเรื่องนี้ได้ ฉะนั้นการตีความจะเสร็จสมบูรณ์ได้จะต้องดูตรรกะคติความคิดเห็นของคนเหล่านี้ที่เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลแทน

1.5 การทบทวนวรรณกรรม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.5.1 แนวคิดทางทฤษฎี

- ทฤษฎี Realism⁸

Realism มีข้อเสนอสำคัญอยู่สองประการ ข้อเสนออันแรก ก็คือ รัฐทั้งหลายเป็นตัวแสดงที่สำคัญที่สุดในการเมือง รัฐต่างๆ ก็คือรัฐบาล ที่ใช้อำนาจอธิปไตย หรือสิทธิอำนาจสูงสุดเหนือดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอนตายตัว ข้อเสนอประการที่สอง รัฐต่างๆ แสวงหาผลประโยชน์ของตน ซึ่งก็คือ “อำนาจ” นั่นเอง ผลประโยชน์ของรัฐ เป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำทั้งหลายทั้งปวงของรัฐ สามารถอธิบายได้ด้วยความปรารถนาที่จะรักษา ปกป้องหรือเพิ่มอำนาจของตนในความสัมพันธ์ที่รัฐนั้นมีกับรัฐอื่น

- Neo-Realism⁹

ในทรรศนะนักทฤษฎีแนว Neo-realism มองว่าปรากฏการณ์ระหว่างประเทศหรือเหตุการณ์ระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือหรือความขัดแย้ง ไม่ได้เกิดจากการกระทำของรัฐ แต่เกิดจากโครงสร้างของระบบระหว่างประเทศ การอธิบายความขัดแย้งระหว่างประเทศในลักษณะของการจัดสรรอำนาจระหว่างตัวแสดงต่างๆ บนเวทีการเมืองโลก การจัดสรรรูปแบบทางอำนาจและโครงสร้างของระบบโลกมีอิทธิพลต่อการก่อตัวของพฤติกรรมทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยรัฐชาติ ยังคงเป็นตัวแสดงหลักบนเวทีการเมืองโลก และรัฐชาติพยายามทุกวิถีทางเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจและความอยู่รอดของชาติ

⁸ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนิท (อ้างแล้ว) : หน้า 5-6

⁹ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนิท (อ้างแล้ว) : หน้า 6

- ทฤษฎี Constructivism¹⁰

ทฤษฎี Constructivism มีรากฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับ “การประกอบสร้าง” นักทฤษฎีแนว Constructivism ส่วนใหญ่สนับสนุนความคิดที่ว่าโลกทางกายภาพ มีความสำคัญน้อยกว่าโลกทางสังคมอย่างมากและส่วนต่างๆที่สำคัญทางกายภาพ จริงๆแล้ว ได้ถูกสร้างขึ้นมาจาก หรือ “ถูกประกอบสร้าง” โดยกฎเกณฑ์ต่างๆของสังคมหรือบริบททางสังคม ผลประโยชน์ไม่ได้มีอยู่ก่อนหน้า และรัฐใดรัฐหนึ่งจะมีผลประโยชน์ที่แตกต่างกันตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ที่รัฐนั้นมีกับรัฐอื่นๆซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันที่จริงข้อสังเกตเรื่อง anarchy โดยตัวของมันเองแล้วก็ไม่ได้มีความเป็นสากลแต่อย่างใด แต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง(Constructed)ขึ้นมาบนพื้นฐานของบริบททางสังคม

- ทฤษฎี Idealism¹¹

ในทฤษฎีของ idealism ศีลธรรมและคุณค่า (moral and value) ไม่ใช่ผลประโยชน์ของรัฐที่ควรเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลและรัฐ idealism มีลักษณะของการเป็นทฤษฎีแนวบรรทัดฐานนิยม (Normativism) มองว่าการให้ความสำคัญอย่างมากกับการเมืองเรื่องอำนาจ (Power politics) ของ realism มีลักษณะที่มีคบอด สำหรับนักทฤษฎีแนว idealism นั้น สงครามจะต้องเป็นทางออกสุดท้ายจริงๆ เนื่องจากว่า สงครามเป็นสิ่งที่คร่าชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นคุณค่าที่ idealism ให้ความสำคัญมาก ว่า มีความเป็นสากลสำหรับมนุษย์ทุกคน ความร่วมมือกันองค์การระหว่างประเทศในการเมืองโลก เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนคุณค่าสำคัญอย่างหนึ่ง (a value) นั่นคือ สันติภาพ (peace) และหลีกเลี่ยงบางอย่างที่เป็นปัญหาทางด้านศีลธรรมนั่นคือ สงคราม (war)

ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาวิเคราะห์การเกิดขึ้นของแนวคิดสิทธิมนุษยชนต่างๆให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

¹⁰ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนิท (อ้างแล้ว) : หน้า 6-7

¹¹ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนิท (อ้างแล้ว) : หน้า 7

- แนวเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Right Concept)¹²

สิทธิมนุษยชน หมายความว่า สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคน อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่เกิดมา สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ และไม่มีบุคคล องค์กร หรือแม้แต่รัฐ สามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์นี้ได้ สิทธิความเป็นมนุษย์นี้เป็นของคนทุกคน ไม่เลือกว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิวที่แตกต่างกันหรือยากดมีเงินหรือเป็นคนพิการ สิทธิมนุษยชนนั้นไม่มีพรมแดน การกระทำใดที่มนุษย์กระทำต่อกันอย่างหยาบกระด้างและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นคน กลุ่มบุคคล หรือรัฐใดรัฐหนึ่งก็ตาม ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน การจะเข้าใจความหมายของสิทธิมนุษยชนนั้น จำเป็นต้องเข้าใจหลักการต่างๆ ที่เป็นองค์รวมของสิทธิมนุษยชนด้วย คือ สิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ องค์กรต่างๆ ทั่วโลกก็ยึดหลักการปรัชญาสากลนี้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย ดำเนินความสัมพันธ์ตลอดการเจรจาข้อตกลงต่างๆ ไม่ว่าจะในความสัมพันธ์ภายในรัฐ ระหว่างรัฐ หรือกับประเทศที่สาม

- แนวคิดเรื่องสหภาพ (Union)¹³

การก่อตัวของรัฐแบบสหภาพ (Union) คือการที่มีรัฐหลายๆรัฐ แต่ละรัฐไม่มีอิสระกับรัฐใดรัฐหนึ่งเลย ทุกรัฐต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองเด็ดขาดของรัฐที่เป็นศูนย์กลาง หรือที่เรียกว่ารัฐเดี่ยว (Unitary State) ทั้งนี้เมื่อภายในหนึ่งประเทศมีความหลากหลายของรัฐ รัฐไหนที่ต้องการแยกตัวเป็นอิสระ ก็จะถูกปราบปรามรัฐกลาง ซึ่งการปราบปรามหลายครั้งนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1.7.2 เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด Realism แนวคิด Neo Realism แนวคิด Constructivism และแนวคิด Idealism ในการศึกษาและการพยายามทำความเข้าใจการเมืองระหว่างประเทศ จำเป็นต้องกล่าวถึงข้อถกเถียงเกี่ยวกับมุมมองทางทฤษฎี (Theoretical perspectives) ซึ่งมุมมองทางทฤษฎีแต่ละมุมมองวางพื้นฐานอยู่บนฐานคติที่แตกต่างเกี่ยวกับมนุษย์ รัฐบาล/การ

¹² รายนามผู้เขียนในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนธิ (อ้างแล้ว) : หน้า 7-9

¹³ รายนามผู้เขียนในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนธิ (อ้างแล้ว) : หน้า 9

ปกครอง และการเมืองระหว่างประเทศ มุมมองทางทฤษฎีแต่ละมุมมองสามารถนำเสนอการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันสำหรับเหตุการณ์เดียวกันที่เกิดขึ้นในการเมืองระหว่างประเทศ

แนวคิด Realism เชื่อว่ารัฐทั้งหลายเป็นตัวแทนที่สำคัญที่สุดในการเมือง ที่ใช้อำนาจอธิปไตย หรือสิทธิอำนาจสูงสุดเหนือดินแดนที่มีอาณาเขตแน่นอนตายตัว อำนาจอธิปไตยหมายความว่า รัฐต่างๆมีสิทธิอำนาจสูงสุดตามกฎหมายภายในดินแดนของตนและไม่มีตัวแสดงใดๆในระบบระหว่างประเทศที่มีสิทธิตามกฎหมายในการเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของรัฐ แนวคิด Realism แสวงหาผลประโยชน์ของตน ซึ่งก็คือ “อำนาจ” เป็นเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการกระทำทั้งหลายทั้งปวงของรัฐ (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555: 3-6) ซึ่ง Han J. Morganthau ได้กล่าวไว้ตรงกันว่า แต่ละรัฐย่อมปฏิบัติกิจการทางการเมืองทุกวิถีทางเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ยึดหลักว่า ไม่มีรัฐบุคคลใดในโลกจะยอมให้ผลประโยชน์ของชาติอื่นเหนือกว่าผลประโยชน์ของชาติตน ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติประกอบไปด้วย 6 ประการ อันได้แก่ การดำรงอยู่ของรัฐ-ชาติ ความมั่นคงปลอดภัย การแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดีของคนในรัฐ การเสริมสร้างเกียรติภูมิของชาติ อุดมการณ์ของชาติ การแสวงหาอำนาจ (กมล ทองธรรมชาติ, 2516 : 78)

ในขณะที่เดียวกัน ก็มีแนวคิด Neo realism ที่มีพื้นฐานของแนวคิดแบบ Realism แต่ไม่สนับสนุนให้ทำสงคราม เป็นการนำผลประโยชน์ของแต่ละชาติมาร่วมกันพิจารณาตามกฎกติกาภายใต้หลักการที่ทุกชาติยอมรับร่วมกัน คำนี้ถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ แต่ไม่ทำสงครามกันอยู่ภายใต้ความร่วมมือกันแบบพหุพาคี (เชษฐา พวงหัตถ์, 2556) ซึ่งในทฤษฎีนักทฤษฎีแนว Neo-realism มองว่าปรากฏการณ์ระหว่างประเทศหรือเหตุการณ์ระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะมีความร่วมมือหรือความขัดแย้ง ไม่ได้เกิดจากการกระทำของรัฐ แต่เกิดจากโครงสร้างของระบบระหว่างประเทศ ซึ่งแนวทฤษฎี Neo-realism ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์การเมืองระหว่างประเทศบนพื้นฐานของโครงสร้างของระบบระหว่างประเทศมากกว่าการพิจารณาเพียงแค่อำนาจ การให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่งผลให้ทฤษฎี Neo-realism สามารถอธิบายความขัดแย้งระหว่างประเทศ ในลักษณะของการจัดสรรอำนาจระหว่างตัวแสดงต่างๆบนเวทีการเมืองโลก การจัดสรรรูปแบบทางอำนาจและ โครงสร้างของระบบ โลกมีอิทธิพลต่อการก่อตัวของพฤติกรรมทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยรัฐชาติ ยังคงเป็นตัวแสดงหลักบนเวทีการเมืองโลก และรัฐชาติพยายามทุกวิถีทางเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจและความอยู่รอดของชาติ(จุฑาทิพ คล้ายทับทิม, 2551: 42-43)

ในทฤษฎีของ Idealism เชื่อว่า ศีลธรรมและคุณค่า (moral and value) ควรเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลและรัฐ ไม่ใช่ผลประโยชน์ของรัฐ แนวคิด idealism มองเห็นบทบาทของ องค์การระหว่างประเทศในการเมืองโลก สำหรับนักทฤษฎี idealism ความร่วมมือกันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนคุณค่าสำคัญอย่างหนึ่ง (a value) นั่นคือ สันติภาพ (peace) และหลีกเลี่ยงบางอย่างที่เป็นปัญหาทางด้านศีลธรรมนั่นคือ สงคราม (war) (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555: 13-15)

อีกแนวคิดที่เป็นมุมมองทางทฤษฎีที่ทำทนายแนว Realism คือ ทฤษฎี Constructivism มีรากฐานความคิดที่เกี่ยวข้องกับ “การประกอบสร้าง” นักทฤษฎีแนว Constructivism ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนความคิดที่ว่าโลกทางกายภาพมีความสำคัญน้อยกว่าโลกทางสังคมอย่างมาก และส่วนต่างๆที่สำคัญทางกายภาพ จริงๆแล้ว ได้ถูกสร้างขึ้นมาจาก หรือ “ถูกประกอบสร้าง” โดย กฎเกณฑ์ต่างๆของสังคมหรือบริบททางสังคม นักคิดแนว Realism วางอยู่บนการยืนยันหนักแน่นว่า อะไรคือ “สิ่งที่เป็นจริง” (Real) แต่นักทฤษฎี Constructivism ตอบได้ว่าไม่มีความจริงที่แน่นอนอย่างถาวร ในความเป็นจริงและแม้ว่ามันจะมีอยู่จริง มันก็มีความสำคัญน้อยกว่าหรือไม่มีความสำคัญเมื่อเทียบเท่ากับการประกอบสร้างทั้งหลายทางสังคม (Social Constructions) (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555: 17-19) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ James N. Rosnau ที่ว่า นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นั้นก็อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขด้านเวลา สถานการณ์ ลำดับความสำคัญของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และการตัดสินใจของคณะบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจของประเทศ

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชน กล่าวว่า คำว่า สิทธิมนุษยชน (Human Rights Concept) หมายความว่า สิทธิความเป็นมนุษย์หรือสิทธิในความเป็นคน อันเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่เกิดมา สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ และไม่มีบุคคล องค์กร หรือแม้แตรัฐ สามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์นี้ได้ สิทธิความเป็นมนุษย์นี้เป็นของคนทุกคน ไม่เลือกว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิวที่แตกต่างกันหรือยากดีมีจน หรือเป็นคนพิการ สิทธิมนุษยชนนั้นไม่มีพรมแดน การกระทำใดที่มนุษย์กระทำต่อกันอย่างหยาบ เกียรติและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นคน กลุ่มบุคคล หรือรัฐใดรัฐหนึ่งก็ตาม ถือเป็นการละเมิด

สิทธิมนุษยชนด้วย (Anthony D'Amato :2525) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ จรัญ โฆษณานันท์ (2545) ที่ว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิอันเป็นสากล (Universal Rights) ซึ่งดำรงอยู่และใช้ได้ทั่วไปโดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะในพรมแดนของประเทศใดประเทศหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้นในปัจจุบัน ความไร้พรมแดนยังมีการขยายนัยสู่การบังคับใช้ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนให้มีสภาพจริงจึงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเกิดเป็น “ความยุติธรรมไร้พรมแดน” แต่ในอีกด้านหนึ่งก็เกิดความลักลั่นในเชิงลบเช่นกัน ประเด็นวิพากษ์เรื่องการเอารัดเอาเปรียบการครอบงำผูกขาดทางเศรษฐกิจ การใช้วาทกรรมมนุษยชนไร้พรมแดนโดยไม่สุจริตจากชาติตะวันตก เสน่ห์ จามริก (2549) ขยายความดังกล่าวว่า โดยในอดีตการใช้วาทกรรมมนุษยชนไร้พรมแดนโดยไม่สุจริตจากชาติตะวันตก มาในรูปแบบของระบบคิดแบบจักรวรรดินิยมจากภายนอกได้แผ่ขยายเข้ามาสู่ระบบคิดแบบจักรวรรดินิยมภายใน มักยืนอยู่บนพรมแดนแห่งอำนาจและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของตน ทำให้เกิดเป็นปัญหาแตกแยกและลักลั่นขัดแย้งส่งผลกระทบต่อมนุษยชนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ พัฒนาการสิทธิมนุษยชนได้เข้าสู่วัฏจักรของการแปรเปลี่ยนอีกวาระหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากกระแสขบวนการสิทธิมนุษยชนชุมชน ซึ่งคำว่า ชุมชน เป็นแห่งของความเป็น “เครือข่าย” ที่จะต้องเรียนรู้ดำรงชีวิตร่วมกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในแต่ละชุมชน ระหว่างชุมชน และระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องภายในชุมชนเอง (เสน่ห์ จามริก : 2546) และกระแสความพยายามแสวงระบบเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์และการพัฒนาทางเลือก ในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อวิถีชีวิตทางเลือกหลายหลาย เสรีเป็นธรรม ข้อสำคัญประการหนึ่งที่นักศึกษสิทธิมนุษยชนควรตระหนัก คือ สิทธิมนุษยชนมิใช่ข้อบัญญัติหรือประเด็นปัญหาในทางกฎหมายเท่านั้น แต่เป็นเงาสะท้อนของแนวทางที่ประกอบด้วยฐานคิดและเกณฑ์คุณค่าที่ต่อสู้กันมานานทั้งในระดับโลกระดับโลกท้องถิ่น(ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ : 2544) ในปัจจุบันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในประชาคมอาเซียน (ASEAN)เอง ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและเป็นระบบในหลายประเทศ แต่ผู้นำ ASEAN มักจะไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของชาติสมาชิก โดยอ้างว่า ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องภายในของแต่ละประเทศ ที่ประเทศอื่นไม่ควรแทรกแซง (สมชาย หอมละออ : 2540)

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ปัญหาที่ใหญ่สำหรับพม่า คือปัญหาความเป็นเอกภาพของรัฐ ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่มีอยู่นับตั้งแต่พม่ายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษ จนกระทั่งพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1948 และยังคงสืบเนื่องดำรงความเป็นปัญหาสำคัญมาจวบจนปัจจุบัน รัฐบาลพม่า หรือ สภาสันติภาพเพื่อการพัฒนาแห่งรัฐ (The state Peace and Development Council-SPDC) ซึ่งสถาปนาตนเองเป็นรัฐบาลใหม่ในปีค.ศ.1988 ได้ดำเนินการทำลายล้างชนกลุ่มน้อยด้วยการปราบปรามอย่างรุนแรงหรือไม่ก็ด้วยวิธีการเจรจา อย่างไรก็ตามปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจเรียกได้ว่าเป็นเพียงการสงบศึก หรือยุติการรบชั่วคราวเท่านั้น แต่ยังไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอันมีรากเหง้ามาจากปัญหาความเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงแต่ประการใด ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยทวีความรุนแรงจนเป็นสงครามยืดเยื้อกว่าสามทศวรรษนั้นสามารถสรุปได้ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ซึ่งแบ่งแยกบริเวณพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยออกจากชุมชนชาวพม่าออกจากกัน โดยมีเทือกเขาสูงแทรกอยู่ตรงกลางทำให้การไปมาหาสู่ระหว่างกันมีอุปสรรค ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ชนชาติพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆมีถิ่นกำเนิดและวัฒนธรรมที่ต่างกันและต่างมีอาณาจักรที่เป็นอิสระต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐพม่าและกลุ่มชาติพันธุ์จึงมีน้อยมาก การรวมตัวกันแต่ละครั้งล้วนเกิดจากการใช้กำลังและสู้รบ ความจงรักภักดีของประชาชนต่อชาติพม่าจึงไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะในยุคหลังประกาศอิสรภาพจากพม่า ความพยายามของรัฐบาลกลางที่จะรวบรวมรัฐต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นหนึ่งเดียวภายใต้การปกครองและการบริหารของรัฐบาลชาวพม่า และไม่เปิดโอกาสให้ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมทำให้เกิดการปฏิเสธและไม่ยอมรับรัฐบาลชาวพม่า นอกจากนี้การปฏิเสธวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยร่วมถึงการพยายามเข้าไปแทรกแซงอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่กระจายอยู่ในบริเวณของชนกลุ่มน้อยอย่างไม่เป็นธรรมของรัฐบาลพม่าทำให้ความขัดแย้งระหว่างกันทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น(พรพิมล ตรีโชติ :2542) จากเหตุการณ์ที่รัฐบาลพม่าภายใต้การปกครองของ นายอูนุ มีความขัดแย้งกันในแนวความคิดทางการเมือง นายอูนุถูกกดดันจากฝ่ายทหารพม่า จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๓ รัฐบาลของนายอูนุได้ออกกฎหมาย เพื่อเอาใจชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่างๆและชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตามหลังจากการชนะการเลือกตั้ง นายอูนุ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ หลังจากปี พ.ศ.๒๕๐๕ พลเอกเน

วิน ยึดอำนาจพม่าและตั้งรัฐบาลสังคมนิยมพม่า ใช้ระบบสังคมนิยมปกครองประเทศ ได้ยกเลิกพันธกรณีต่างๆสมัยที่นายอูเญอเสัญญาไว้กับชนกลุ่มน้อยต่าง ตลอดจนส่งกำลังไปโจมตี กองกำลังคอมมิวนิสต์ และกองกำลังโรฮิงญา พร้อมขับไล่ชนชาติต่างๆกลับประเทศ พวกโรฮิงญาถูกขับไล่ไปอยู่ที่เมืองค็อกซ์บาซาร์ (เจษฎา มีบุญเหลือ, 2553) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนับเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ความขัดแย้งในพม่ายังคงดำเนินมาโดยตลอด ซึ่งตัวอย่างเหตุการณ์ที่สำคัญอีกเหตุการณ์ได้แก่เหตุการณ์การจลาจลกลุ่มคนต่างศาสนาระหว่างชาวมุสลิมโรฮิงญา และชาวอาระกันซึ่งนับถือศาสนาพุทธ ในรัฐอาระกัน หรือ รัฐยะไข่ ของพม่า ในวันที่ 3 มิถุนายน 2555 โดยเหตุการณ์การจลาจล ได้เริ่มปะทุขึ้นหลังมีหญิงสาวอาระกันนับถือชาวพุทธ วัย 26 ปี คนหนึ่ง ถูกกลุ่มชายชาวมุสลิม 3 คน ก่อเหตุข่มขืนและฆ่า เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2555 จากนั้น ในวันที่ 3 มิ.ย. 2555 ชาวอาระกันที่นับถือศาสนาพุทธรวมตัวกันบุกทำร้ายชาวมุสลิมบนรถโดยสาร ซึ่งเชื่อว่ามีผู้ก่อเหตุข่มขืนหญิงสาวชาวอาระกันรวมอยู่ด้วย เป็นเหตุให้ชาวมุสลิมบนรถเสียชีวิต 10 คน โดยสถานการณ์ลุกลามและรุนแรงมาก โดยกลุ่มผู้ก่อเหตุต่างฝ่ายต่างทำร้ายกันอย่างบ้าคลั่ง มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บแล้วนับร้อยราย ขณะที่ต่างฝ่ายมีการบุกเผาทำลายบ้านเรือนกัน ทำให้มีบ้านเรือนเสียหายไปมากกว่า 500 หลัง กลุ่มคนต่างศาสนาทั้งสองฝ่ายได้รวมตัวก่อเหตุทำร้ายฝ่ายตรงข้ามอย่างต่อเนื่อง และมีการเผาทำลายบ้านเรือนกันอย่างไม่หยุดยั้ง กระทั่งเมื่อวันที่ 8 มิ.ย. 2555 ประธานาธิบดีเต็งเส่ง ของพม่า ถึงกับต้องประกาศเคอร์ฟิว โดยห้ามชาวบ้านออกจากเคหะสถานในเวลาที่กำหนด พร้อมกันนั้น รัฐบาลได้ส่งกำลังเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ หน่วยปราบจลาจลใช้ความรุนแรงควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้รัฐบาลยังคงใช้อำนาจโดยมิชอบอย่างรุนแรงหลายครั้ง และได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในทุกๆด้านต่อชาวโรฮิงญา การเลือกปฏิบัติอย่างกว้างขวางของรัฐบาลและคนกลุ่มใหญ่ต่อชนกลุ่มน้อยยังคงเป็นปัญหาอยู่ ความเป็นปรปักษ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และชนกลุ่มใหญ่เชื้อชาติพม่านับตั้งแต่ประเทศได้เอกราช บุคคลที่สามารถพิสูจน์ว่ามีสายสัมพันธ์ทางวงศ์ตระกูลเป็นเวลานานกับพม่าเท่านั้นที่จะได้รับสิทธิการเป็นพลเมืองอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาไม่มีสิทธิ์ได้สัญชาติพม่าและยังคงประสบปัญหาการเลือกปฏิบัติทางกฎหมาย เศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรง อีกทั้งประเด็นเรื่องทัศนคติของรัฐบาลเกี่ยวกับการสืบสวนโดยองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นไปในด้านลบ กล่าวคือ รัฐบาลไม่อนุญาตให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนทำงานอย่างอิสระ และโดยทั่วไปแล้ว

รัฐบาลยังต่อต้านหน่วยงานภายนอกไม่ให้ตรวจสอบการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลได้ (สำนักงานประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและแรงงาน กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, 2548) และใช้หลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Ways) หลักการที่ยึดหลักการปรึกษา ยอมรับความแตกต่าง ร่วมกันตัดสินใจ โดยใช้วิธีการลงขันตามมติ และหลักการการไม่แทรกแซงกิจการภายในของชาติสมาชิก เป็นข้ออ้างอีกประการหนึ่งซึ่งปัจจุบันสถิติด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าเลวร้ายลงมาก การละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าวทวีความรุนแรงเป็นอย่างมาก

จากแนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาอย่างรุนแรงดังกล่าวส่งผลให้รัฐและหน่วยงานต่างๆทั่วโลกเกิดความไม่พอใจ และตระหนักถึงปัญหา รวมถึงผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้นต่อประเทศพม่าเอง และต่อองค์กรระหว่างประเทศต่างๆทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจส่งผลถึง การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งรัฐบาลพม่ายังคงยืนยันว่า พม่าเป็นรัฐเดี่ยว ทุกๆรัฐในพม่าไม่มีอิสระในตัวเอง ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐที่เป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เมื่อภายในหนึ่งประเทศมีความหลากหลายของรัฐ รัฐไหนที่ต้องการแยกตัวเป็นอิสระ ก็จะถูกปราบปราม ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎี Realism อีกทั้งได้นำแนวคิด ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) มาเป็นข้ออ้างในการตอบโต้หลักการสิทธิมนุษยชนสากล และหลักการสิทธิมนุษยชนต่างๆ อันเกิดจาก ทรรศนะของ แนวคิด idealism ที่ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิและสันติภาพ อีกทั้ง การเป็นประเทศสมาชิกในองค์กรอาเซียนเอง ก็ทำให้รัฐบาลพม่าสามารถอ้างถึง หลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Ways) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญขององค์กร โดยใจความหลักของหลักการดังกล่าวคือการปรึกษาหารือตกลงร่วมกัน ยอมรับความแตกต่าง ร่วมกันตัดสินใจ โดยใช้วิธีการลงขันตามมติ และหลักการการไม่แทรกแซงกิจการภายในของชาติสมาชิก และถึงแม้ว่า ผู้นำชาติสมาชิกต่างๆในอาเซียนหรือแม้แต่ภายในชาติเดียวกัน อาจมีความคิดเห็นไม่ลงรอยกัน ในการแก้ไข ปัญหาดังกล่าว แต่เนื่อง ด้วย ผลประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ด้านการค้าและการลงทุนจากรัฐบาลทหารพม่า ทำให้องค์กรอาเซียนยังคงใช้หลักการ ASEAN Ways เป็นหลักการในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญาดังกล่าว

2. ผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการวิเคราะห์จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน โดยใช้การละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ในช่วงปี 2503-2556 เป็นประเด็นการศึกษา โดยได้นำกรอบแนวคิดทางทฤษฎี Realism, Neo-realism, Idealism, Constructivism, แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human Right Concept) และแนวคิดเรื่องสหภาพ (Union) มาใช้วิเคราะห์

2.1 วิเคราะห์จุดยืนของพม่าในการจัดการปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ

จากการศึกษาภูมิหลังความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพม่ากับกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา¹⁴ และเหตุการณ์ความขัดแย้งต่างๆพบว่า เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น ส่งผลทำให้ห้องจักรต่างๆทั่วโลกหันมาสนใจเรื่องสิทธิมนุษยชนในพม่า รวมทั้งร่วมกันประณามการกระทำและเรียกร้องให้รัฐบาลพม่ายุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ ตัวอย่างเช่น การ กำหนดมาตรการคว่ำบาตรพม่าของรัฐบาลตะวันตก และ ญี่ปุ่นในปี1988 (ภูวิน บุญยะเวชชีวิน,2553) รัฐบาลพม่ายังคงปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อยในพม่าอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะพม่ามีแนวคิดเรื่อง รัฐเดี่ยว (Unitary State) ซึ่งหมายถึง รัฐที่มีรัฐบาลเดี่ยวเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองอาณาเขต หรือดินแดนทั้งหมด ประชาชนที่อยู่ในรัฐถือว่าอยู่ภายใต้รัฐบาลเดียวกัน (วาทิน สานต์ สันติ : 2550) และการที่มีรัฐหลายๆรัฐภายในพื้นที่เดียวกัน แต่ละรัฐ ไม่มีอิสระกับรัฐใดรัฐหนึ่งเลย ทุกรัฐต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองเด็ดขาดของรัฐที่เป็นศูนย์กลาง โดยจะสังเกตได้จากชื่อของประเทศพม่าในปัจจุบันที่มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า The Union of Myanmar ซึ่งมีความหมายโดยนัยว่า พม่าเป็น รัฐเดี่ยว ทุกๆรัฐในพม่าไม่มีอิสระในตัวเอง ทุกรัฐอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐที่เป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เมื่อภายในหนึ่งประเทศมีความหลากหลายของรัฐ รัฐไหนที่ต้องการแยกตัวเป็นอิสระ ก็จะถูกราบปราม ซึ่งการปราบปรามหลายครั้งนำไปสู่ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศพม่าเอง เป็นตัวอย่างของการปราบปรามและใช้ความรุนแรงภายในรัฐอย่างชัดเจน

ซึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้รัฐบาลพม่าพยายามอย่างมากที่จะทำให้ประเทศพม่าเป็นรัฐเดี่ยวและไม่ยินยอมให้รัฐต่างๆภายในประเทศแบ่งแยกเป็นอิสระนั้น คือ ประเทศพม่าเป็นประเทศที่อุดม

¹⁴ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนธิ (อ้างแล้ว) : หน้า 15-26

สมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและแร่ธาตุต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศได้ พม่ามีเขตเกษตรกรรมคือบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี แม่น้ำสะโตง แม่น้ำทวาย-มะริด ปลูกข้าวเจ้า ปอกระเจา อ้อย และพืชเมืองร้อนอื่น ๆ ส่วนเขตฉาน อยู่ติดแม่น้ำโขงปลูกพืชฝักจำนวนมาก ทำเหมืองแร่ ภาคกลางตอนบนมีน้ำมันปิโตรเลียม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุดแร่ หิน สังกะสี และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทำเหมืองดีบุกทางตอนใต้เมืองมะริดมีเพชรและหยกจำนวนมาก การทำป่าไม้ มีการทำป่าไม้สักทางภาคเหนือ ส่งออกขายและล่องมาตามแม่น้ำอิระวดีเข้าสู่ย่างกุ้ง อุตสาหกรรม กำลังพัฒนา อยู่บริเวณตอนล่าง เช่น ย่างกุ้ง และ มะริด และทวาย เป็นอุตสาหกรรมต่อเรือเดินสมุทรที่ใหญ่ของพม่า หากพม่าสามารถพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศได้ดีขึ้น ก็จะสามารถพัฒนาประเทศได้ ทั้งเรื่องปัจจัยพื้นฐาน ความเป็นอยู่ รายได้ของประชาชนในประเทศ การศึกษาและมีมือแรงงานที่สามารถพัฒนาต่อไป (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ,2553)

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เหตุผลที่ทำให้ประเทศพม่ายังคงมีใช้ความรุนแรงในการปราบปรามกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต้องการจะแบ่งแยกตัวเองออกเป็นอิสระและมีจุดยืนที่องค์กรต่างๆทั่วโลกเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการจัดการปัญหาภายในประเทศนั้น เป็นเพราะ พม่าต้องการที่จะมีเพียงแคว้นเดียว ปราศจากการแบ่งแยก ทั้งนี้เป็นเพราะผลประโยชน์จากพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ สามารถทำให้ประเทศพม่าพัฒนาและก้าวขึ้นมามีอำนาจในสังคมโลกได้

2.2 วิเคราะห์ข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนระหว่างสิทธิมนุษยชนแบบสากลกับสิทธิ

มนุษยชนคุณค่าแบบเอเชีย

กลุ่มประเทศต่างๆทางตะวันตกและทางตะวันออกมีความเป็นอยู่ ความคิดความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ จึงทำให้แนวคิดหรือวิธีการดำเนินชีวิตค่อนข้างจะแตกต่างกัน มีความแตกต่างระหว่าง "ค่านิยมตะวันตก" (Western Values) และ "ค่านิยมเอเชีย" (Asian Values) แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนเอง ก็มีความแตกต่างกัน

กลุ่มประเทศทางตะวันตกมีแนวคิด ทฤษฎี Idealism ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องศีลธรรมและคุณค่า (moral and value) ซึ่งคุณค่าที่ idealism ให้ความสำคัญ คือ สิทธิความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเป็นสากลสำหรับมนุษย์ทุกคน ส่งเสริมให้เกิดคุณค่าสำคัญอย่างหนึ่ง นั่นคือ สันติภาพ และหลีกเลี่ยงบางอย่างที่เป็นปัญหาทางด้านศีลธรรมนั่นคือ สงคราม (เชษฐา พวงหัตถ์,2555)ซึ่งได้ สิทธิความเป็น

มนุษย์นี้เป็นของคนทุกคน ไม่เลือกว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิวที่แตกต่างกันหรือยากดีมีจนหรือเป็นคนพิการ สิทธิมนุษยชนนั้นไม่มีพรมแดน การกระทำใดที่มนุษย์กระทำต่อกันอย่างหยาบกระด้างและละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นคน กลุ่มบุคคล หรือรัฐใดรัฐหนึ่งก็ตาม ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (อิทธิพร บุญประคองและคณะ, 2551) จนนำมาสู่แนวคิดหลักที่ถือเป็นที่ยอมรับเป็นหลักสากลก็คือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human rights) ซึ่งองค์กรและกลุ่มประเทศต่างๆทางตะวันตกก็ยึดหลักการปฏิญญาสากลนี้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย ดำเนินความสัมพันธ์ตลอดการเจรจาข้อตกลงต่างๆไม่ว่าในความสัมพันธ์ภายในรัฐ ระหว่างรัฐ หรือกับประเทศที่สาม(กระทรวงการต่างประเทศ, 2551)

ทั้งนี้กลุ่มประเทศทางตะวันออกมีแนวคิดแบบค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) ซึ่งหมายถึงค่านิยมที่ฝังแน่นอยู่ในวัฒนธรรมและประเพณีเอเชียที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน เป็นค่านิยมที่มีลักษณะตามแบบตะวันออก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเคารพนับถือกันและกัน และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของสมาชิกในครอบครัว (Covey, 2551) ซึ่งตามความคิดของสิกวานยู ผู้นำสิงคโปร์นั้นค่านิยมแบบเอเชีย ก็คือการทำงานหนัก การประหยัด ความซื่อสัตย์ การมีระเบียบวินัย การให้ความสำคัญต่อการศึกษา และการค้าขาย การห่วงใยในเสถียรภาพของครอบครัว ความเชื่อในลัทธิขงจื้อ ความเชื่อที่ว่าชาติสำคัญกว่าชุมชน และสังคมสำคัญกว่าปัจเจกบุคคล ยอมรับนับถือผู้มีอำนาจหน้าที่ ปกครองตามลำดับชั้น ประสิทธิภาพและความเข้มแข็งของพรรคการเมือง ระบบราชการ และรัฐบาล ทั้งนี้สิกวานยู ยังมองว่า ประชาธิปไตยแบบเสรีเป็นแนวคิดแบบตะวันตก ไม่เหมาะสมกับประเทศในเอเชีย เพราะความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม กฎมณเฑียรประเทศ ดังนั้น ประชาธิปไตยเสรีจึงไม่เหมาะสมถ้าจะนำมาใช้ทั้งหมด (โคริน เฟื่องเกษม, 2542) เมื่อเรานำ "ค่านิยมเอเชีย" เชื่อมโยงเข้ากับหลักธรรมของพุทธศาสนา และลัทธิขงจื้อ จะพบว่าความหมายของ "ค่านิยมเอเชีย" ได้แทรกความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพของมนุษย์และความเท่าเทียมกัน ตลอดจนหน้าที่ที่จะไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นไว้ด้วย (George Wiessala)

สรุปคือจากมุมมองของชาติตะวันออกบางชาติ อาจเห็นว่า หลักสิทธิมนุษยชนอาจจะเป็นเพียงคำกล่าวอ้างของโลกตะวันตก ที่จะเข้าแทรกแซงกิจการภายในของชาติอื่นๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติตนมากกว่าเพื่อสันติสุขในโลกที่กล่าวอ้าง ในขณะที่เดียวกันชาติตะวันตกบางชาติอาจเห็นว่า "ค่านิยมเอเชีย" ไม่ต่างไปจากปรากฏการณ์อันล้าหลัง

ที่ลงไว้ซึ่งการปกครองแบบเผด็จการ แต่โดยแท้ที่จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าหลักสิทธิมนุษยชนและ "ค่านิยมเอเชีย" นั้นมีมโนทัศน์ร่วมกัน แต่แตกต่างกันตรงที่ "ค่านิยม" ในการนำมาใช้

2.3 วิเคราะห์จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration)¹⁵ โดยกำหนดให้มี กฎบัตรอาเซียนทำหน้าที่เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญ ของอาเซียน องค์กรอาเซียนเป็น องค์กรที่มีความแตกต่างหลากหลายทางระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ของชาติสมาชิก เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของชาติสมาชิกอาเซียนนั้น จะมีผลประโยชน์แห่งชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด Neo realism ที่มีพื้นฐานของแนวคิด แบบ Realism แต่ไม่สนับสนุนให้ทำสงคราม เป็นการนำผลประโยชน์ของแต่ละชาติมาร่วมกัน พิจารณาตามกฎกติกาภายใต้หลักการที่ทุกชาติยอมรับร่วมกัน คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็น สำคัญ แต่ไม่ทำสงครามกันอยู่ภายใต้ความร่วมมือกันแบบพหุภาคี (เชษฐา พวงหัตถ์, 2556) ซึ่ง อาเซียนมีหลักการที่เรียกว่า วิถีของอาเซียน (ASEAN Ways) เป็นหลักการและวิธีการในการ ปฏิบัติการที่พึงประสงค์ของชาติต่างๆที่เป็นสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการ ตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของชาติ และการไม่แทรกแซงในกิจการ ภายในของประเทศสมาชิก ในการปฏิบัติและการจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่ง รวมทั้งประเด็นปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นภายในชาติสมาชิกด้วย เพราะถือว่าเป็นเรื่องกิจการภายในของ ประเทศสมาชิก อาเซียนจะไม่เข้าไปแทรกแซง

แต่ถึงอย่างนั้น หากอาเซียนมีมติต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศ สมาชิกต่างๆ ยึดถือในหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายในเพียงอย่างเดียว นั้น อาจทำให้เกิดการ พิพาทและขัดแย้งกับองค์กรและชาติต่างๆทั่วโลกได้ เนื่องจาก ในปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับ เรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก ซึ่งองค์กรและชาติต่างๆเหล่านี้ต่างก็ยึดถือในหลักการปฏิญา สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human rights) เป็นกรอบ

¹⁵ “ปฏิญญากรุงเทพ”(Bangkok Declaration) เป็นปฏิญญาเพื่อจัดตั้งสมาคมความร่วมมือกันในการเพิ่มอัตราการเจริญเติบโต ทาง เศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก และการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคง ในพื้นที่และ เป็นการเปิดโอกาสให้คลายข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิกอย่างสันติของระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชีย

ในการกำหนดนโยบาย ดำเนินความสัมพันธ์ตลอดการเจรจาข้อตกลงต่างๆไม่ว่าในความสัมพันธ์ภายในรัฐ ระหว่างรัฐ หรือกับประเทศที่สามเป็นสำคัญ(กระทรวงการต่างประเทศ ,2551)
เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ,กองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) เป็นต้น ทำให้องค์กรอาเซียนต้องใช้วิธีการร่วมกันปรึกษาหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการจัดประชุม และเปิดเวทีให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และช่วยกันหาข้อสรุป ร่วมกันภายในองค์กร เพื่อเป็นการยืนยันให้ทั่วโลกทราบว่ามิได้มีเจตนาต่อเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่างๆที่เกิดขึ้น

กล่าวโดยสรุปคือ องค์กรอาเซียนยึดหลักการ วิธีของอาเซียน (ASEAN Ways) ซึ่งให้ความสำคัญกับการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของชาติ และการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของประเทศสมาชิก ในการปฏิบัติและการจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งรวมทั้งประเด็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศสมาชิก และเพื่อมิให้เกิดการตั้งคำถามและเกิดการพิพาทกับองค์กรต่างๆทั่วโลก ซึ่งยึดถือในหลักการสิทธิมนุษยชนสากล องค์กรอาเซียนจึงได้จัดการประชุม เปิดเวทีเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อความสงบและเพื่อเสถียรภาพขององค์กร

3. สรุปผลการวิจัย

จากเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพม่าต่อกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา ในช่วงปี 2503-2556¹⁶ ทำให้เกิดข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนแบบสากลและคุณค่าแบบเอเชีย จนนำไปสู่การตั้งคำถามว่า ข้อถกเถียงดังกล่าวส่งผลต่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของอาเซียนและ อาเซียนมีจุดยืนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ซึ่งจากมุมมองของชาติตะวันออกบางชาติ อาจเห็นว่า หลักสิทธิมนุษยชนอาจจะเป็นเพียงคำกล่าวอ้างของโลกตะวันตก ที่จะเข้าแทรกแซงกิจการภายในของชาติอื่นๆ หรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติตนมากกว่าเพื่อสันติสุขในโลกที่กล่าวอ้าง ในขณะที่เดียวกันชาติตะวันตกบางชาติอาจเห็นว่า "ค่านิยมเอเชีย" ไม่ต่างไปจากปรากฏเกณฑ์อันล้ำค่าหลังที่คงไว้ซึ่งการ

¹⁶ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย ศิรินาถ รักสนธิ (อ้างแล้ว) : หน้า 21-23

ปกครองแบบเผด็จการ แต่โดยแท้ที่จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าหลักสิทธิมนุษยชนและ "ค่านิยมเอเชีย" นั้นมีมโนทัศน์ร่วมกัน แต่แตกต่างกันตรงที่ "ค่านิยม" ในการนำมาใช้

โดยองค์กรอาเซียนยึดหลักการ วิธีของอาเซียน (ASEAN Ways) ซึ่งให้ความสำคัญกับการตัดสินใจโดยใช้ฉันทามติ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของชาติ และการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของประเทศสมาชิก ในการปฏิบัติและการจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่ง รวมทั้งประเด็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศสมาชิก

แต่ถึงอย่างนั้น หากอาเซียนมีมติต่อปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกต่างๆ ยึดถือในหลักการ ไม่แทรกแซงกิจการภายในเพียงอย่างเดียว นั้น อาจทำให้เกิดการพิพาทและขัดแย้งกับองค์กรและชาติต่างๆทั่วโลก ซึ่งยึดถือในหลักการสิทธิมนุษยชนสากลได้ และเพื่อมิให้เกิดการตั้งคำถามและเกิดการพิพาทดังกล่าว องค์กรอาเซียนจึงได้จัดการประชุม เปิดเวทีเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เช่น การร่วมกันก่อตั้ง ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus (AIPMC) เพื่อเรียกร้องผลักดันให้พม่าริเริ่มปฏิรูปประชาธิปไตยอย่างก้าวหน้า และปรับปรุงด้านสิทธิมนุษยชนให้เท่าเทียมกับมาตรฐานสากลซึ่งบัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียนและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศตามกฎบัตรอาเซียน เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศพม่าพยายามปรับตัวและมีการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาที่มากขึ้น

ดังนั้นจากการศึกษากรณีปัญหาสิทธิมนุษยชนในพม่า แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะเกิด ข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนแบบสากลและคุณค่าแบบเอเชียขึ้น แต่อาเซียนได้ดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี หลักการ ไม่แทรกแซงกิจการภายในและกลไกฉันทามติต่างๆ และการเปิดเวทีร่วมกันแสดงความคิดเห็นของอาเซียนนั้น ทำให้องค์กรต่างๆทั่วโลกและชาติสมาชิกต่างพอใจ รวมถึงการรวมกลุ่มของอาเซียนยังคงดำเนินต่อไปได้ โดยทำให้ความน่าเชื่อถือ ความมั่นคง และเสถียรภาพของอาเซียนในฐานะองค์กรภูมิภาคยังคงอยู่

4. ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศพม่าทำให้องค์กรต่างๆทั่วโลกแสดงความสนใจมาที่ประเทศพม่า พร้อมทั้งยังดำเนินการคว่ำบาตรและดำเนินนโยบายต่างๆเพื่อแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของรัฐบาลพม่า ดังนั้น รัฐบาลพม่าจึงควรพยายามปรับตัวและเร่งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในโดยสันติวิธี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศพม่า และเพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้คงอยู่

นอกจากนี้ องค์กรอาเซียนเองก็จำเป็นที่จะต้องเร่งหาวิธีในการจัดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในของชาติสมาชิก และในขณะเดียวกันนโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งกับองค์กรต่างๆทั่วโลกขึ้นด้วย ซึ่งองค์กรต่างๆทั่วโลกเองก็จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึงค่านิยมที่แตกต่างกันระหว่างค่านิยมตะวันตกและค่านิยมตะวันออก และเปิดใจยอมรับวิธีการแก้ไขปัญหารูปแบบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายและเพื่อไม่ให้เกิดความสั่นคลอนของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพขององค์กรต่างๆด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ จนนำมาสู่การสรุปผล พบว่า ผลการวิจัยกับสมมุติฐานข้างต้นเกิดความขัดแย้งกัน เพราะหลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ ภายใต้ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆข้างต้นแล้ว สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้ว่าจุดยืนของอาเซียนในการได้ดำเนินนโยบายจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น ได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้นปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนดังกล่าวจึงไม่อาจเป็นอุปสรรคหรือทำให้การรวมตัวเป็นภูมิภาคนิยมของอาเซียนดำเนินไปได้อย่างล่าช้าและไม่เป็นเอกภาพดังที่ตั้งสมมุติฐานไว้ข้างต้น

6. บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กมล ทองธรรมชาติ(2516).*การเมืองระหว่างประเทศ*.กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช

จรัญ โฆษณานันท์.(2545).*สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน: ปรัชญากฎหมายและความเป็นจริงทางสังคม*.

กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2551). *หลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เชษฐา พวงหัตถ์. (2555). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา 450360 Regionalism and methodology*

เรื่อง ทฤษฎีการเมืองโลก. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เชษฐา พวงหัตถ์. (2555). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา 450360-47 regionalism and methodology*

เรื่อง ภูมิภาคนิยมและการเมืองโลก. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เชษฐา พวงหัตถ์. (2555). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา 450205 Politics and IR in East Asia เรื่อง*

การกำหนดตำแหน่งแห่งที่ให้กับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคณะ (2544). *วิถีสังคมไท*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

พรพิมล ตริโซติ.(2542).*ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า*.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เสน่ห์ จามริก.(2549).*สิทธิมนุษยชนไทยในกระแสโลก*.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เสน่ห์ จามริก.(2546).*สิทธิมนุษยชนไทยในสถานการณ์สากล*.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนวิจัย.

สมชาย หอมลออ. (2540). *30ปี อาเซียนกับก้าวต่อไปในอนาคต: อาเซียนกับสิทธิมนุษยชน*.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิทธิพร บุญประคองและคณะ(2551).*ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*, กรุงเทพฯ: กรมองค์การ

ระหว่างประเทศ.

ศิรินาถ รักสนิท. (2557). *จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณี กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงญา*

ในประเทศพม่า. สารนิพนธ์อักษรศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและแรงงาน. (2549). *รายงานการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน*

ของประเทศต่างๆ ประจำปี พ.ศ.2548 ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศพม่า.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ภูวิน บุญเวชชิน. วิถีอาเซียนกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในพม่า ว.[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 เข้าถึงจาก http://academia.edu/2213/ASEAN_Way_and_human_rights_Problems_Myanmar

ภาษาอังกฤษ

Anthony D'Amato, *The Concept of Human Rights in International Law*, Columbia Law Review .Vol.82, No.6 (Oct., 1982), pp. 1110-1120

David M. Finkelstein, *China's New Security Concept: Reading between the Lines*, Washington Journal of Modern China 5, no. 1 (1999): 37-50

Han J. Morganthau, *Politics Among Nations: the struggle for power and peace*, (New York: McGraw-Hill, 1993), p.242